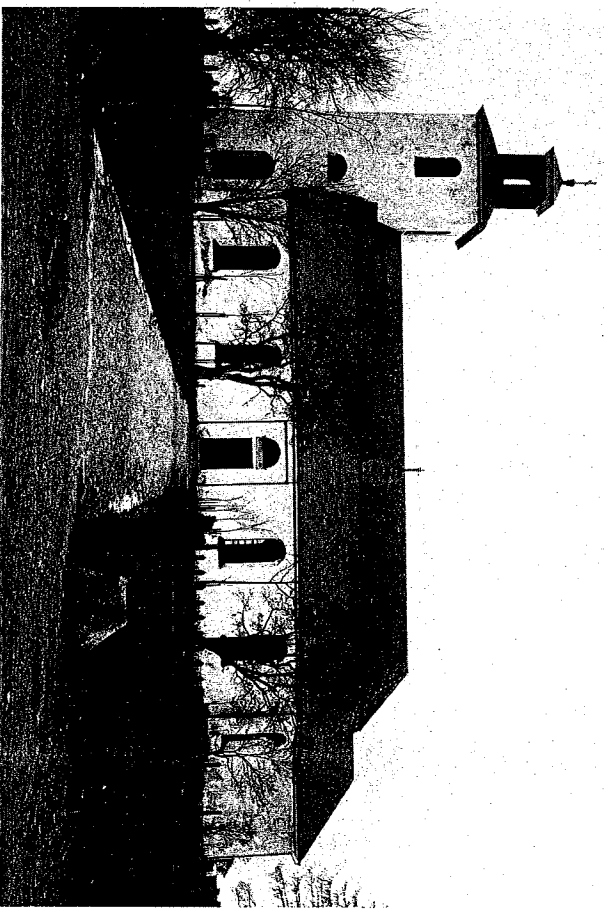

Foto av Frändefors kyrka från 1950 i bakgrunden, församlingens prästboställe fram till 1969.

Pris: 5 kr

CW Carlsons Tryckeri AB Vänersborg 1988

Frändefors kyrkor historik o beskrivning
av
Erik Grane

Frändefors kyrkor historik o beskrivning

AV

Erik Grane

Frändefors socken nämnes första gången i skrift i Norskt diplomatarium 1380. Man har velat tolka detta sockennamn på olika sätt, men det enda rimliga torde vara, att Frände är ett även från andra håll välkänt mansnamn, samma ord som förekommer t ex i Frändöga, d v s Frändes högar i Färgelanda socken. Den fors det kan vara fråga om måste vara en av dem som bildades vid Hästefjordens utlopp i ån eller älven. Gården Forsane har fått sitt namn på samma sätt. En av forsarna bör ha tagits i bruk av en man vid namn Frände, sannolikt för ett kvarnbygge, och det är inte osannolikt, att han är den som donerat medel eller mark till kyrkobygget.

Ordet socken är ett av de äldsta i religiös synpunkt det kommer av ordet söka och var ursprungligen benämningen på det territoriella område vars innehavare sökte sig till samma landskyrka, (kyrksocken). Det anses att våra sockenbildningar är från 1000-talet. Frändefors pastorat har sitt ursprung ur den organisation som genomfördes av biskopen i Skara på anmodan av påven Gregorius IX 1234. I brev detta år får biskop Stenar tillstånd att förordna om en sammanslagning av församlingar i sitt stift. Härvid bildades Frändefors pastorat med Frändefors som moderförsamling och Brålanda och Ryr som annexförsamlingar. 1962 splittrades denna 600-åriga gemenskap så att Frändefors ensamt bildade ett pastorat och Brålanda blev eget pastorat med Sundals Ryr och Gestad som annexförsamlingar.

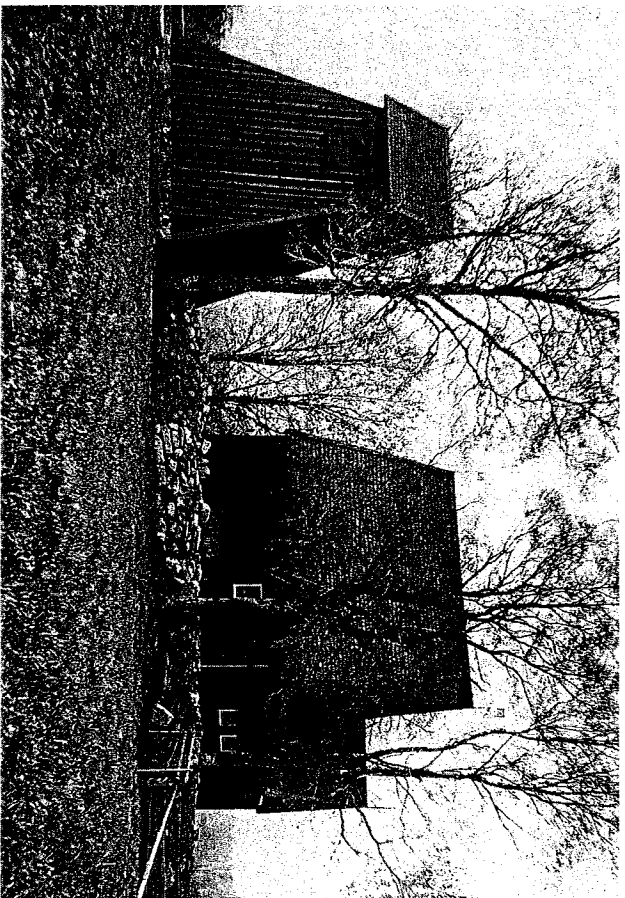
Den äldste kände kyrkoherden i Frändefors levde 1380 och hette Jacob. Brålanda är tidigast nämnt i handlingarna 1382 som "Bralanda sokn". Ryr nämndes ej i handlingarna förrän i samband med Gustav Vasas Klokkersätt 1531 men dess äldsta kyrka är samtida med Brålandas och den kyrka som raserades i Frändefors 1796, alla från 1200-talet. Men Frändefors församling har säkerligen haft en träkyrka som föregångare till den 1796 nedrivna kyrkan.

I Lars Hesselgrens avhandling om Dal av år 1718 talas det om Stavkyrkor i landskapet, som på dalsländska kallas "resekyrka" (på grund av deras byggnadskonstruktion med väggar av stående timmer). Omkring och före 1200 fanns det troligen ett stort antal sådana kyrkor i Västergötland och på Dal. I Sverige finns en enda av detta slag bevarad nämligen Hedareds kapell i Västergötland.

Omslagsbild från 1910. Foto Thure Nihlén.

Litteratur:

Frändeforsboken, Kyrkobyggnaden av Gösta Berg.
Sveriges Kyrkor: Dalsland, band 1 av Sigfrid Gunnäs och Bertil Walden
Medeltida dopfuntar på Dal av Sven Axel Hallböök
Protokoll för socken- och kyrkostämmor, kyrkofullmäktige och kyrkoråd i Frändefors
Frändefors kyrka: inventarieförteckning

Hedareds Stankyrka, Sveriges enda bevarade stankyrka, uppförd under 1100- till 1300-talet.

Denna första kyrka i Frändefors har uppförts någon gång före 1200 men sannolikt har den inte legat på den nuvarande kyrkplatsen utan på den västra sidan av Frändeforsån. I ett gammalt dokument från 1411 angående sockengränsen mot Brålanda, som är känt genom senare rättshandlingar, klargörs nämligen, att prästgården, stommen tidigare var belägen på västra sidan av ån och kallades Össnål (ett namn som betyder röjning i förut obruten mark), men prästgårdens byggnader hade vid denna tid flyttats till den östra sidan av ån. Enligt västgötalagen skulle kyrkan alltid ligga på boställets mark och prästen bo där.

Vi vet inte av vilka skäl som sockenborna också kommit att byta kyrkplats men sannolikt har det skett i samband med att kyrkan kanske brunnit ned eller om den haft ett utsatt läge och blivit bortsköjd av en vårfod. Om den tidigare kyrkstommen låg väster om ån bör den kanske ha legat i närheten av det nuvarande Aspelund. Man kan erinra om att strax söderut på Nolvyns mark, ligger ett stort gravfält, ett av de större på Dal, med 40-talet bevarade höggar från den förkristna tidens slutskede.

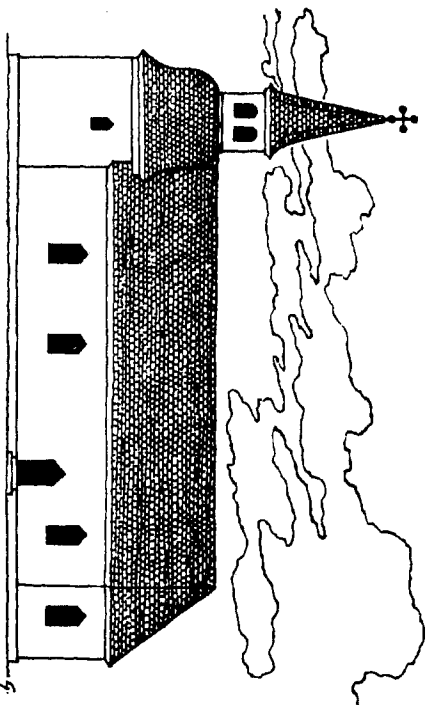
Den nya kyrkan som efterträdde träkyrkan byggdes på andra sidan ån och var uppförd av tegel, och förebilden till denna var troligen hämtad från det 1242 grundade franciskanerklostret i Skara. Enligt Fredrik Fryxell gjorde denna

kyrkobyggnad ett ålderdomligt intryck, ”Om hennes höga ålder vittnar dess första Struktur, var alldeles fyrkantig, av stort urmodigt Tegel från grunden uppmurad”. Man så fyrkantig som Fryxell säger var hon inte, ty en efterkonstruktion visar att den första tegelkyrkan haft mätten av 6,1 m invändig bredd och 11,9 m i längd.

När fokmängden så småningom ökade krävdes även ett större kyrkorum och 1667 tillbyggdes kyrkan 30 alnar på den östra sidan. Nästa tillbyggnad sker 1706 på den västra sidan med 12 alnar i längd, varöver ett ansenligt torn uppföres.

Några kyrkoräknenskaper är inte bevarade för Frändefors förrän från 1719. Man kan förmoda att inga stora uppgifter under 1500-talet ägnades åt kyrkobyggnadens underhåll. I varje fall antecknas 1583 när en inventering skedde av kyrkorna på Dal, om Frändefors, att ”Kyrkiemuren framme i choren är slätt förlorath så att han nu i tre eller fyra år ähr uppstödder”. Det är tydligt att byggnaden var i mycket dåligt tillstånd och krävde omedelbart underhåll för att inte helt förfalla. Även kyrkans tillhörigheter är uppenbarligen i dåligt skick: kalk saknades alldeles, mässhaken är halvt och mässkiortan helt försilt, likaså altarklädet. Däremot finnes klocka och prinklocka.

Det dröjer ända till 1600-talets senare del innan vi får några påtagliga förändringar i kyrkans underhåll. Det är kyrkoherden Torsten Erici Florenius 1665—82, som utför 1667 års stora tillbyggnad av kyrkan. Han har tidigare varit pastorsadjunkt och komminister i socknen samt var måg till företrädaren, och kände därför väl till de problem som fanns med kyrkans underhåll. Enligt gamla uppgifter påbörjades renoveringen med att koret revs ner och byggnaden förlängdes med 30 alnar åt öster. Det nya koret fick en tresidig gavel, såsom vanligt var vid denna tid och som man ännu kan se till ex på kyrkan i Ör. Säkerligen tillkom i samband med tillbyggnaden ny inredning av kyrkan. Av denna har endast rester blivit bevarade, som nu förvaras i kyrkans museala samlingar i sakristians övre våning. Det ger dock en bild av hur interiören i kyrkan tedde sig, men för att förstå altarbilden kan man jämföra denna med en snarlik som finns i Götlanda kyrka i Västergötland. Även den gamla predikstolen har tillkommit vid detta tillfälle. Troligen är predikstolen utförd av samme mästare som gjort altartavlan. Det är någon okänd träsnidare som fått sin utbildning och skoling vid arbetena på Läckö slot. (Bertil Walden Svenska kyrkor Dalsland sid 93). Den stora tillbyggnaden 1667 skedde inte i tegel utan i gråsten, som rappades in och utvändigt. Nästa utbyggnad av kyrkan skedde 1706 med 12 alnar åt väster, och över det nya utrymmet uppfördes ett torn med hög spånklädd spira. Även denna tillbyggnad utfördes i natursten som rappades och kalkades. Nu hade kyrkan fått den yttre form som den hade när den raserades 1796. Kyrkan fick nu en andra ingång från väster genom tornet. Den ursprungliga låg på södersidan mitt för predikstolen i närheten av koret.

Frändefors kyrka före 1790. Teckning av Knut Grane 1984.

Den 19 juli 1728 slog askan ned i tornet på Frändefors kyrka under pågående ottesång där kyrkoherde Erland Rosell predikade. Elva personer dödades och många skadades. Rosell har själv berättat härrom i en kortfattad skildring. Han avbröt sin predikan blott för att se om eld utbrutit på läktaren och i tornet. När inte så var faller lät han ringa i kyrkklockan för att kalla in menigheten, som hade rusat ut ur kyrkan vid askslaget men många hade svårt chockade gått hem. Därefter fortsatte han sin predikan och de döda fick ligga till gudstjänstens slut, varefter de bars till prästgården. Rosell nämner inget om att kyrktornet skulle ha skadats vid detta tillfälle, utan skadorna inskränkte sig till brända bjälkar, klockrep och takspån. Att tornbyggnaden senare räm-nade från den gamla tegelbyggnaden är nog inte så egendomligt. Tornet var ju så mycket tyngre än tegelbyggnaden och uppfört i ett annat material än den-na, och de hade inte någon sammanhållande förbindelse med varandre. Den-na tornbyggnad som tillkom 1706 var väl ett utslag av att Frändefors som mo-derförsamling på sedvanligt sätt skulle markera skillnaden mot annexförsam-lingarna som hade klockstaplar.

Flera bestämmelser i västgötalagen antyder, att en kyrkklocka hörde till de viktigaste inventarierna och före tillbyggnaden med torn hade den sannolikt hängt i en klockstapel liknande de i Brålanda och Ryr. Denna medeltida klocka vägde 17 hispund (ca 149 kg) men den fick man avstå till Kronan i samband med Gustav Vasas klockskatt 1531. Man kan dessutom se av det äldsta inven-tarjet från 1583, en primklocka, en liten klocka i koret som man ringde med vid den s k elevationen, när under nattvardsfirandet vinet förvandlades till Kristi blod.

Före tornbyggnaden 1706 begärde man en rikskollekt för denna tillbyggnad. I denna anhållan om kollekt anges, att man har fått bekvämlighet med att "vår

kyrka dels förfaller, dels nödvändigtvis bör utvidgas, dels som huvudkyrka och belägen vid stora landsvägen behöva ännu en klocka". Församlingens begäran beviljades och kollekt upptogs i hela riket den 22 december 1697. Vad denna kollekt inbringade är okänt. Det skulle dröja ända till 1719 innan kyrkan fick en andra klocka. Den bekostas då av kyrkoherde Petrus Gudmundi Nordberg 1638—1727, och den finns ännu kvar och kallas prästklockan och användes vid inringningen till gudstjänsten. En annan kollekt för Frändefors kyrka upptogs i hela Uppsalla stift 1736 och den inbringade 124,12 daler. En stor förändring i kyrkan genomfördes 1741 då denna försågs med plant in-tertack, en s k "himling". Några år senare målades detta inmertak samtidigt som altarpuppställningen och predikstolen "stofferas" (målas). Den konstnär som utförde detta arbete mot ett arvode av 228 daler var en på Dal och i Värmland mycket anlitad kyrkodekoratör, Hans Georg Schuffner 1714—74. Han utförde samma arbete i Brålanda 1746 och i Ryr 1748. På sistnämnda plats kan hans verk ännu studeras.

Kyrkoherde Petrus Olavi Ekelund 1754—79 väckte på sockenstämman den fjärde maj 1760 frågan om att anskaffa ett orgelverk till kyrkan, "en sak vil-ken icke blott ländar till mycken uppbyggelse under sången utan till heder för församlingen helst kyrkan är ansenlig och vid stora landsvägen belägen". Självs ville Ekelund av egna medel betala 200 daler silvermynt för ändamålet, och vad som därutöver föll på församlingen kunde betalas efterhand. Man be-slöt även, att till "organist så fort verket ankommit" anställa en tysk, Hind-rick Neymeyer. Han skulle i årlig lön få en skäppa strid säd av varje måltag el-ler däremot svarande penningar.

Den gamla kyrkan var emellertid behäftad med så många skavanker, och när församlingen 1781 fick en ny handlingskraftig kyrkoherde Johan (Jan) Gus-tav Stenberg 1781—1803, såg denne det som en angelägen uppgift att råda bot på missförhållandena. Men som missväxt rådde under första hälften av 1780-talet så fick kyrkans förbättring bero men 1787 heter det: "Årsväxten var i år på både gräs och säd ganska ymnig. Sädpriserna lika med förra året". Nu fann Stenberg tiden inne att gå till verket med kyrkans iståndsättande, men sockenstämman kunde inte ensas om åtgärderna. 1788 hade socknen besök av danska trupper, en avdelning var förlagd vid Rådanefors, och inte förrän 1790 togs frågan upp på nytt. Nu gällde det inte längre en reparation utan en helt ny kyrka. Stenberg hade nu vänt sig till kyrkobyggmästaren Sven Hertz från Karlstad, han var lärjunge till Christian Haller, Karlstads domkyrkas byggmästare. Hertz besökte Frändefors och grannsocknen Gestad samtidigt, och den sistnämnda församlingskyrkan är byggd efter Sven Hertz ritning.

Stenberg skickade Hertz ritningsförslag till konsistoriet i Karlstad, som sände handlingar till Kungl Maj:t som remitterade ärendet till överintendentämbetet för yttrande. Överintendent Carl Fredrik Adlercreutz uppdrog åt sin närmaste man conducteuren Thure Wennberg att utarbete nya ritningar. De var färdiga

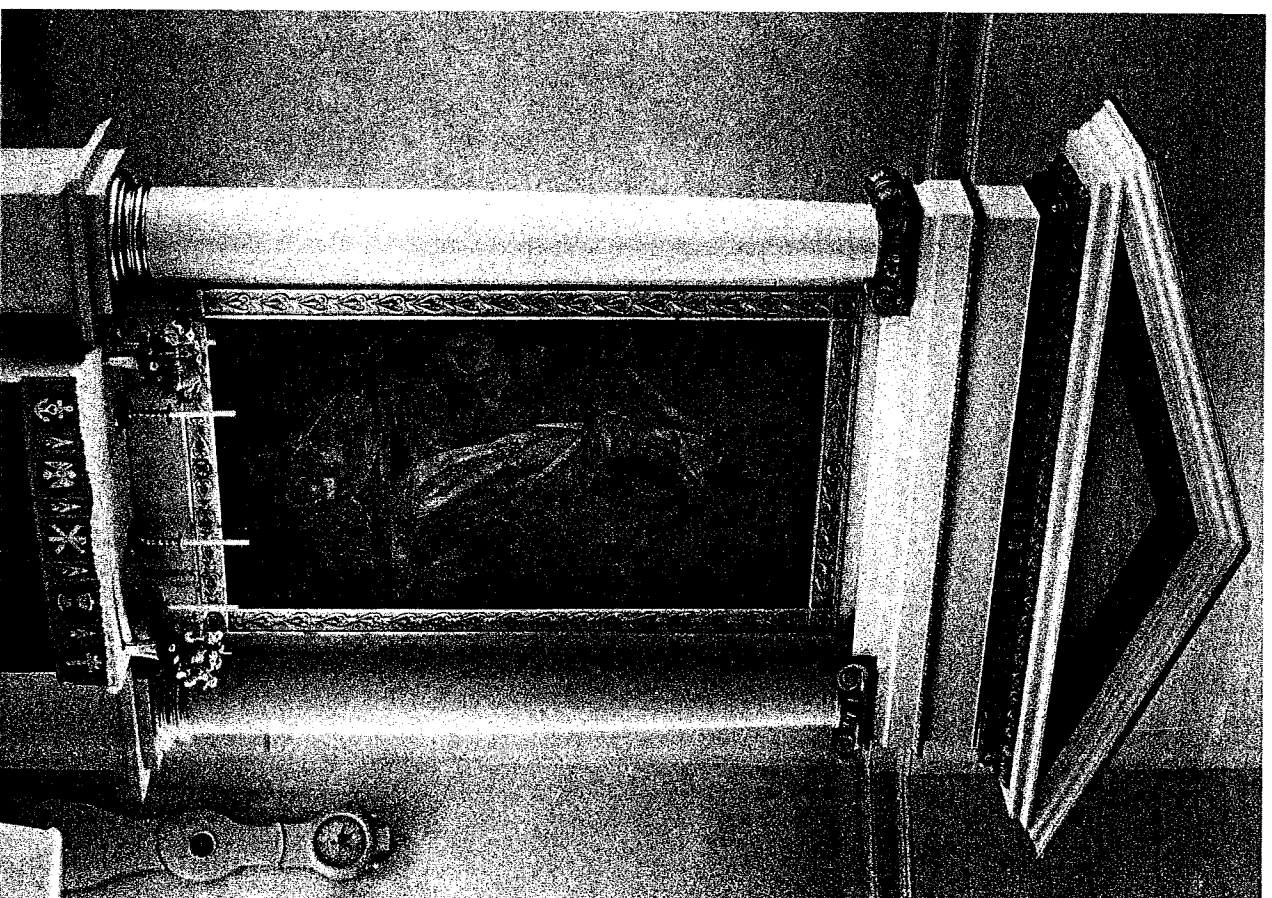
inom ett år och godkändes. Wenberg är alltså arkitekten till Frändefors nuvarande kyrka. Stenberg försummade inte att gripa sig verket an. Redan året innan ritningarna blivit godkända gjorde han enligt kyrkoräkenskaperna åtskilliga utgifter för den nya kyrkan. Således inköptes skiffer till taket från det ganska nyöppnade skifferbrötet i Hällan i Gunnarsnäs för det betydande beloppet av 100 daler smt, varjämte kalk under sommaren anlände från Lidköping.

Stenberg upphörde med att föra eller arkivera sockenstämmoprotokollen från 1787, men man kan se i ett protokoll från 1796 som blivit bevarat bland hans enskilda papper, att prosten hittills lett arbetena, och allt har tråget fortgått. Nu inträffar nödår. Stenberg hade beställt spannmål från Lidköping på kredit men fartyget med säden dröjde och allmogen den svalt, och under tiden avstannade arbetet med kyrkobygget. Motståndare till kyrkobygget hade t o m gjort försök att driva bort byggnadsarbetarna och på detta sätt dra ut på tiden med kyrkans färdigställande. Resultatet av denna osämja blev att Stenberg åtog sig hela färdigställandet av kyrkan noggrant specificerat — emot 8 riksdaler och 16 skilling av varje åttondels hemman. Vid kyrkobygget gjordes dagsverken av sockenborna, en man för varje matlag enligt särskild turlista. Prosten höll sträng disciplin, arbetet började med bön varje morgon och kom någon för sent fick han gå hem igen för att återkomma en annan dag.

Enligt Sven Hertz beräkningar skulle kostnaden för kyrkobygget uppgå till 1,541:32 daler smt, men enligt Stenberg skulle detta belopp kunna nedbringas åtskilligt. Frändefors kyrka stod emellertid färdig år 1800. En sten över södra porten påminner här om, men den blev ej uppsatt förrän 1889. Någon invigningsceremoni av den nya kyrkan ägde troligen aldrig rum, inga handlingar visar detta. Stenberg hade förmodligen tappat intresset, märkt av sjukdom och ekonomiska bekymmer som han var, ty han hade satsat alla sina tillgångar på denna byggnation. I en rapport till domkapitlet den 17 oktober 1800 står det, ”I Frändefors varest ny kyrka blivit byggd finns ingen kassa i behåll men väl skuld”.

Målningen av kyrkan skulle enligt kontrakt utföras av färrik Benjamin Wall, Skrikerorp, Färgelanda, för en kostnad av 250 riksdaler gångbart mynt samt en kappe råg och en mark ”sovel” av varje matlag. Det uppstod emellertid process mellan Wall och Stenberg år 1802, för inget var sagt i kontraktet om ställningar för målaren. Målet nedlades när Stenberg lovade att bekosta ställningarna åt Wall.

Kyrkobyggnaden består av långhus med tresidigt korparti, sakristia i öster och torn väster. Materialet i murarna är gråsten med kalktrappning. Murarna vilar en låg stråkantad, putsad sockel. Långhuset har brutet tak täckt med skiffer. Fönsten är stora och rundbågiga. Dessa fick sin nuvarande utformning vid renoivering av kyrkan 1870, då de höjdes och de övre bågarna fick samma utseende som fönstren i Vänersborgs kyrka. Altartavlan i kyrkan är en oljemål-

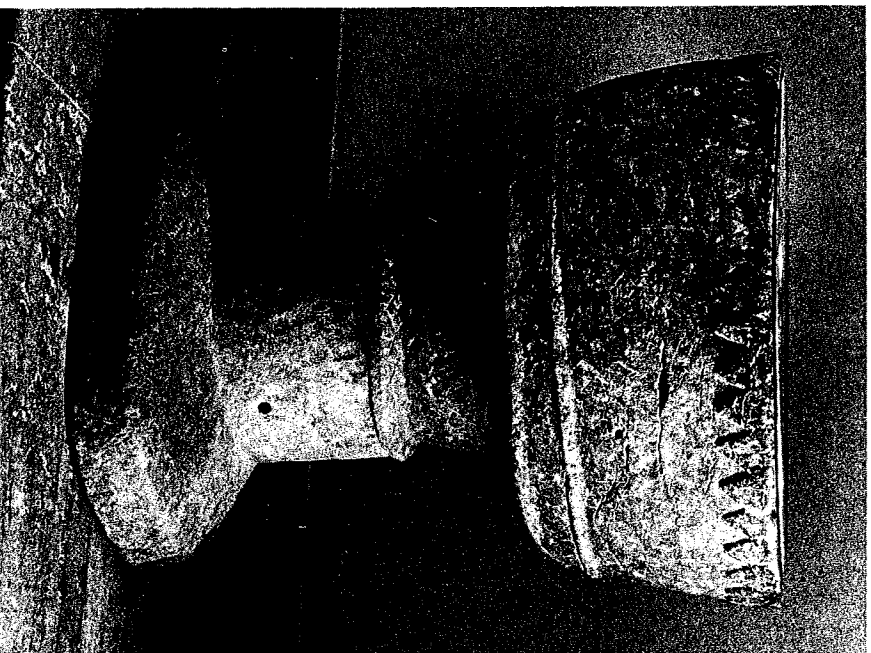

Altartavlan i Frändefors kyrka målad av Per Kruff d.y. Foto Hugo Hjoberg 1987.

ning på duk utförd av Per Kraft d y och skänkt till församlingen före 1819 av prosten Herlog Stenberg i Bolstad, son till Johan Gustav Stenberg. Altartavlan framställer Kristi uppståndelse, Kristus svävar fritt över graven med svärdet i höger hand och i vänster hand en tillbedjande ängel och i förgrunden två krigsknektar. Altartavlan uppsattes i kyrkan först 1829. Altarställning och predikstol är utförda efter ritningar av J V Gerss och uppsatt 1829.

Inventarier

Det äldsta inventariet i kyrkan är dess dopfunt av täljsten, huggen i två block och av norsk modell som kallas Smaalenestypen. Smaalenes är ett amt eller län i Norge. Man anser att denna typ av dopfuntar är från 1200-talet. Kyrkan fick orgel 1855 byggd av J N Söderling, Göteborg, men denna orgel utbyttes

*Dopfunt av täljsten från 1200-talet i Frändefors kyrka.
Foto Hugo Hjoberg 1987.*

1922 då en tysk orgel byggd av Walker insattes. Den sistnämnda köptes för 9.000 kr efter en gåva av Johannes Mattsson, Tveten. Den gamla Söderlingorgeln såldes av församlingen 1952 för 2.000 kr och 1986 återköptes samma orgel för 6.000 kr. Söderlingorgeln skall efter renovering och utökning av antalet stämmor åter insättas i kyrkan när den tyska orgeln blivit kasserad.

Under läktgare hängde tidigare en ljuskrona av malm, skänkt av trumpetaren Torkel Rosell omkring 1700 och på södra sidan av läktaren hängde tidigare en ljuskrona skänkt av Elias Rosengrip allt enligt inventariet 1758. Torkel Rosell var far till Elias Rosengrip och båda från Fliksäter i Frändefors.

En anna ljuskrona av mäsing, som tidigare hängt på läktarens norra sida är skänkt av Johannes Mattsson, Tveten på 1890-talet. Vidare finns en kristallkrona bland de museala samlingarna i sakristians övervåning.

Kyrkan äger värdefulla textilier därav flera mässhakar den äldsta från 1747. Förmodligen är denna mässhake skänkt till kyrkan av överstejohant Elias Rosengrips änka Helena Rytting, den är av rödblommerad sammet. Från 1800-talet finns en svart mässhake med silverkors och 1947 fick kyrkan som gåva en vit sidemässhake. En stor kormatta och antependium samt altarbrun har inköpts för medel skänkta av systarna Adèle och Charlotta Larsson, Göteborg, år 1956. De båda var börddiga från Norra Sivikan.

Av kyrksilver kan nämnas kalk och patén från 1818, kommunionsskanna av nysilver skänkt till kyrkan 1876 av Maja Jansdotter, Östra Stenshult. En oblatask av silver, invändigt förgylld, skänkt av Hilma och Anna Johansson, Grunsbo, 1926.

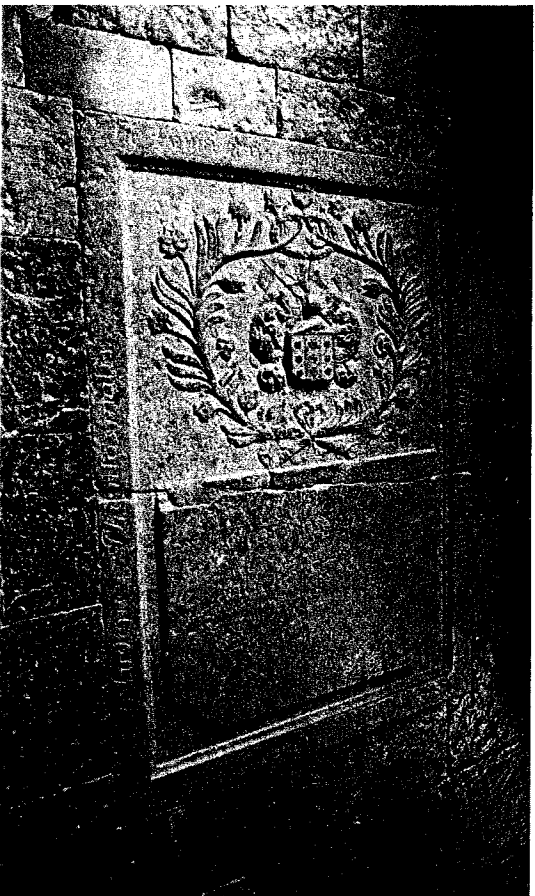
Vidare finns i kyrkan ett golvur tillverkat av Anders Johans Larsson, Forsane omkring 1880.

I tornet hänga tre klockor. Storklockan är gjuten 1877 av A J Beckman, Stockholm och skänkt till församlingen av Lars Andersson, Berg. Den har en vikt av 1530 kg. Mellanklockan är gjuten av samma firma som föregående samt inköpt av församlingen 1888 samt lillklockan, även kallad prästklockan från 1719.

I kyrkans murar är två minnestavlor av sten infällda. Den i östra sakristiumuren bär denna inskrift på latin: Peter P Ekelund satte stenen och redde graven åt sig och de sina, i förväg utväljande himmlen på det att vi må vara tillsammans.

Stenhällen över denna grav har troligen legat inne i den gamla kyrkans kor över graven för kyrkoherde Andorus Asmundi Lihenius död 1663. Den ut-huggna bilden på hällen visar Lihenius med hustru och tolv barn.

Den andra minnestavlan på kyrkans södersida bär inskriften: Åt minnet av Johan Gustav Stenberg, teol dr, kontraktsprost, kyrkoherde, genom hans varma nit och tillskott av egna medel blev denna kyrka byggd år 1800. Tavlan uppsatt av Frändefors församling 1926. Nedanför denna tavla är Stenbergs grift.

Skulpterad gravhäll över makarna Rosengrip i Frändefors kyrka. Foto G Forsell 1984.

På södra sidan i kyrkans kor finns en gravhäll från 1740 över överstelöjtnant Elias Rosengrip och hans hustru Helena Ryting. Även denna häll har en latinsk inskrift som kan översättas: Så människan så allt mänskligt — intet annat än stoft och skugga och en falsk drömbilds gåckande inbllning.

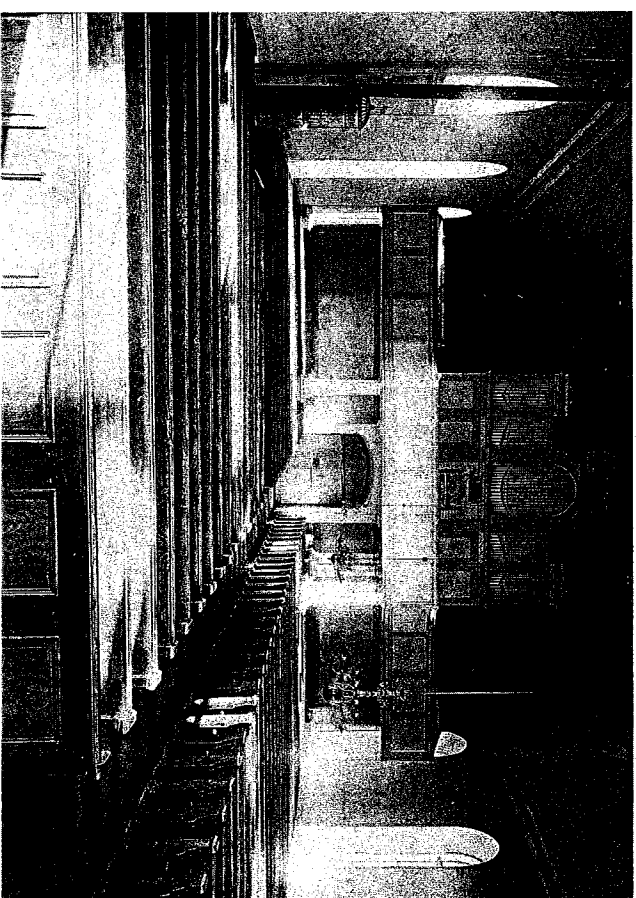
Renoveringar i kyrkan

1926 genomfördes en omfattande renovering av kyrkan, ledd av arkitekt G Stendal. Man satte upp ett nytt innertak i kyrkan samt målade den invändigt, satte in värmeledning, upptog gångar längs kyrkans innerväggar, byggde nya sittbänkar och bänkar eller skaror tillkom vid sidogångarna samt inlades stengolv i vapenhuset och gjorde en ny ingång till sakristian genom kyrkans södermur. Elektriskt ljus installeras i kyrkan vid denna renovering. Den mässing-lampetter som fortfarande är i bruk på kyrkans väggar är sedan denna tid. De stora lampkronorna av mässing över mittingången i kyrkan inköptes 1939 och 1953 fick kyrkan elektrisk uppvärmning.

De ursprungliga trapporna i kyrkans vapenhus ersattes 1954 av en nya inbyggd trappa efter ritning av arkitekt Gert Stendal och 1963 ombyggdes kyrkans sakristia med ett övre våningsplan. Vid samma tidpunkt utfördes yttre omputsning av kyrkans torn och långhus samt utfördes ommålning av kyrkorummet. 1976 utfördes bilokaler under orgelläktaren varvid de två bakre bänkar i kyrkan borttogs samt brudkammare, toalett och garderob tillkom efter ritningar av Karl Erik Ydeskog.

Interiör från Frändefors kyrka före 1926.

1986 inköptes en kororgel till kyrkan från Åmål för 150.000 kronor. 1987—88 gjordes en omfattande renovering av kyrkan, under sakkunnig ledning av arkitekt Tore Jangvik, Linköping. Det omfattande arbetet påbörjades med att kyrkans skiffertak som legat sedan 1800 helt omlades, förutom på tornets nedre takfall där skiffret ersattes med kopparplåt, och samtliga tak- och hängrännor samt takbeslag av koppar förnyades. Den yttre putsen och färgen på kyrkans torn och långhus förnyades. I kyrkans långhus högg man ner rappningen på innerväggarna och förnyade puts och färg. Under läktaren togs ytterligare två sittbänkar bort för en utvidgning av kyrkans bänkyrmen. Vidare tog man bort de gamla kalkstensplattorna i kyrkans kor och ersatte dem med slipade kalkstensplattor. Den elektriska uppvärmningen sedan 1953 ersattes av ny. Takkrönorna som tidigare hängt över mittengången i kyrkan flyttades efter översyn och renovering ut över de fyra bänkkvartaren. De äldre lampor som hängt på ömse sidor om orgeln på läktaren flyttades nu fram till kyrkans kor och den gamla kristallkronan från de museala samlingsarna hängdes över korsningen av mitt och tvärgång. Lampetterna på innerväggarna sänktes något efter rengöring och översyn. Altartavla, altarpupsats och predikstol blev renoverade av sakkunniga på området. I kyrkorummet borttogs den skära färgen i taket och ersattes av en ljusblå. Ordförande i byggnadskommittén under kyrkans renovering var kyrkoherde Paul Mellgran. Kyrkan är sedan 1985 öppen sommartid som väggkyrka varvid andakt hålles i densamma och servering sker i församlingshemmet.

Sv ps 169 S ps 1937

*Fädernas kyrka i Sveriges land,
Kärast bland samfund på jorden!
Vida hon famnar från strand till strand,
Fast hon är grundad av Herrens hand,
Byggd till hans tempel i Norden.*

Kyrkoherdar i Frändefors

Jacob	1380	
Amerus Nicolai	1411	
Thurgilius Andree	1537	
Erikus Olai	1555	
Hagvinus Nicolai	1565	
Nicolaus Hagvini	1566—67	
Olavus Benedicti	1567—92	
Johannes	1592—1611	
Arvidus Olavi Scarenis	1612—39	
Anderus Armundi Lithenius	1641—63	
Thorstannus Florenius	1665—82	
Petrus Nordberg	1683—1727	
Erlandus Rosell	1728—52	
Petrus Ekelund	1754—79	
Johan Gustav Stenberg	1780—1803	
Peter Ekelund	1804—18	
Salomon Uddo Sundelius	1820—60	
Johan Oscar Geijer	1861—98	
Carl Oscar Fredrik Lindskog	1899—1906	
Anders Magnus Lunderqvist	1908—19	
Olof Wennerbeck	1921—23	
Johan Adolf Larsson	1925—28	
Otto Ragnar Eneström	1929—33	
Jonas Torsten Lindblom	1933—49	
Olof Richard Noreen	1950—53	
David Johannes Nöjd	1954—71	
Paul Arne Gunnar Mellgren	1971—	
		Riksdagsman 1569. Köpte av Kronan Hönseberg och Thorud.
		Skrev under Uppsala mötes beslut 1593.
		Riksdagsman 1634.
		Riksdagsman 1644.
		Riksdagsman 1678 och 1680.
		Preses på prästmötet 1694. Riksdagsman 1697. Kontraktsprost 1703.
		Kontraktsprost 1760. Riksdagsman 1769.
		Honor professor 1789. Kontraktsprost 1799. Teol doktor 1800.
		Teol doktor 1800. Sv. Akademiens pris för provysalmer 1792. Riksdagsman 1810 och 1815. Stiftade Älvsborgs läns hushållings-sällskap.
		Rector Scholae i Karlstad 1819. Prost över Västra Dals kontrakt 1829. Teol doktor 1830. Preses på prästmötet 1847.
		Fil doktor 1836. Riksdagsman i 1:a kam-maren 1873. Kontraktsprost 1876. Preses vid prästmötet 1881.
		Tidigare här komminister i 27 år.
		Kontraktsprost 1916. Riksdagsman i andra kammaran 1899.
		Tidigare här komminister i 21 år.
		Kontraktsprost i Södra Dals kontrakt 1974.